

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR. 410.022.02.2020

P/20/026

Pan

prof. dr hab. Andrzej Klimek

Rektor Akademii Wychowania

im. Bronisława Czecha w Krakowie

al. Jana Pawła II 78, 31-571 Kraków

Fizycznego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/026 – Finansowanie Szkolnictwa Wyższego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków

T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44

lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, al. Jana Pawła II 78, 31-571 Kraków (<i>Uczelnia, AWF</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. Andrzej Klimek, Rektor, od 1 września 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: prof. dr hab. Aleksander Tyka, od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 6-8)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działalność badawcza i rozwój naukowy pracowników uczelni publicznych. 2. Działalność dydaktyczna uczelni i oferta kształcenia. 3. Wydatkowanie środków publicznych przez uczelnie publiczne.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 (do dnia zakończenia kontroli) z wykorzystaniem danych z okresu wcześniejszego w celach porównawczych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Monika Różańska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/160/2020 z 23 października 2020 r. 2. Andrzej Salwiński, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/171/2020 z 25 listopada 2020 r. (akta kontroli str. 1-5)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200; dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane na Uczelni w obszarze prowadzonej działalności badawczej i dydaktycznej w istniejącym systemie finansowania szkolnictwa wyższego.

Pozytywną ocenę uzasadniają w szczególności podejmowane na Uczelni działania w okresie 2018-2020, determinowane w głównej części regulacjami wprowadzonymi przez ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (UPSWiN)³. Uczelnia uchwaliła nowy Statut. Dokonała istotnego przeszerokowania pracowników w grupie badawczo-dydaktycznej oraz zleciła opracowanie raportu porównania wyników estymacji kategorii naukowej, na jaką może liczyć Uczelnia w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej. Uczelnia przeprofilowała wybrane kierunki studiów, jak również otworzyła nowe, co skutkowało wzrostem liczby studentów. W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia Uczelnia wdrażała od 2020 r. poprawiony Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK) uwzględniający zmiany organizacyjne Uczelni, który był wykorzystywany do ewaluacji zarówno programów studiów jak i oceny efektów kształcenia.

Dokonując oceny podejmowanych działań przez Uczelnię, w zakresie zapewnienia prawidłowej realizacji zadań w obszarze nauki i dydaktyki, NIK zwraca jednak uwagę na strukturę wiekową kluczowej kadry naukowej, jak również znaczną ilość godzin ponadwymiarowych realizowanych przez grupę pracowników badawczo-naukowych, w obliczu dalszej ewaluacji Uczelni.

Uczelnia kontynuowała realizację Strategii Rozwoju Uczelni, przyjętej w 2013 r., która dobiega końca w 2020 r. i rozpoczęła przygotowania do nowej perspektywy rozwoju na kolejne lata. W ocenie NIK, w Strategii tej nie zawarto jednak elementów umożliwiających dokonanie realnej oceny ujętych w niej celów. W odniesieniu do celów strategicznych nie określono bowiem m.in.: wskaźników oraz mierników dotyczących stopnia ich realizacji, a także nakładów finansowych niezbędnych do osiągnięcia jej celów oraz efektów.

Gospodarka finansowa Uczelni była prowadzona na podstawie prawidłowo sporządzonych planów rzeczowo-finansowych. Sprawozdania finansowe Uczelni, stosownie do wymogu art. 410 UPSWiN, były co roku badane przez wybrane firmy audytorskie. Środki finansowe przyznane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW, Minister) Uczelnia gromadziła zgodnie z wymogami, na odrębnym rachunku bankowym. Gospodarowanie środkami finansowymi było prowadzone w sposób scentralizowany i Uczelnia nie wprowadziła wewnętrznych zasad podziału subwencji na lata 2019-2020 na poszczególne jednostki, lecz wydzielala je na poszczególne zadania i wydatki wynikające z planów rzeczowo-finansowych, planów robót inwestycyjnych.

Środki z badanych dotacji i subwencji, tj.: dotacji podmiotowej na zwiększenie stypendiów doktoranckich oraz środki finansowe w ramach ministerialnego programu „Regionalna inicjatywa doskonałości” (RID) były wydatkowane prawidłowo. Stwierdzona nieprawidłowość w ramach dotacji na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej, dotyczyła wydatkowania środków z dotacji w sposób niezwiązany bezpośrednio z przeznaczeniem i charakterem dotacji, na łączną kwotę 19,4 tys. zł za okres 2018-2020, co stanowiło 9,8% przyznanej dotacji w tym okresie.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowe kontrolowanej działalności

Dane wstępne

W strukturze organizacyjnej Uczelni znajdowały się trzy wydziały: (I) Wychowania Fizycznego i Sportu – w tym instytuty (3), zakłady (14), (II) Rehabilitacji Ruchowej – w tym instytuty (3), zakłady (18); (III) Turystyki i Rekreacji – w tym instytuty (3), zakłady (11), oraz pozawydziałowa jednostka – Studium Języków Obcych. Prorektorowi ds. Nauki podlegały bezpośrednio następujące jednostki organizacyjne administracji: Centralne Laboratorium Naukowo-Badawcze, Dział Nauki i Wydawnictw, Biblioteka, Archiwum. Prorektorowi ds. Studenckich podlegały bezpośrednio następujące jednostki organizacyjne administracji: Dział Nauczania i Spraw Socjalno-Bytowych Studentów, Szkoła Doktorska, Centrum Edukacji Zawodowej, Biuro Karier, Studium Języków Obcych, Koordynator ds. Sportu Akademickiego, Zespół Tańca Ludowego Krakowiak.

(akta kontroli str. 620-623)

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Działalność badawcza i rozwój naukowy pracowników uczelni

1.1. Uczelnia posiadała „Strategię Rozwoju AWF na lata 2013-2020” uchwaloną 24 października 2013 r. (*Strategia Uczelni*). Akademia wyznaczyła w niej 9 obszarów, tj.: nauka, dydaktyka, podnoszenie jakości kształcenia, współpraca międzynarodowa, współpraca ze środowiskiem, inwestycje, finanse, budowa wizerunku uczelni oraz informatyzacja uczelni. W obszarach zdefiniowane zostały szczegółowe działania strategiczne zmierzające do realizacji wyznaczonych celów. W sumie w obrębie 9 obszarów Akademia nakreśliła 77 celów i 202 działania dla ich realizacji. W obszarze – Nauka – zdefiniowane zostały trzy podobszary: badania naukowe (13 celów), rozwój kadry naukowej (3 cele), wspieranie działalności dydaktycznej, edukacyjnej i naukowej poprzez system biblioteczno-informacyjny (5 celów).

Strategia zawierała opracowane tzw. Karty strategiczne dla każdego z jej obszarów. Określono „Kartę strategiczną dla obszaru I, podobszar (...)”, w której dla poszczególnych działań przypisano: odpowiedzialność za zadanie i kontrolę, wagę działania [wg. skali: potrzebne (1), ważne (2), priorytetowe (3)], złożoność działania [wg. skali: proste (1), złożone (2), bardzo złożone (3)], termin realizacji działania, źródła finansowania. Nie określono szczegółowego sposobu monitorowania wyznaczonych celów. Pracownicy, co zapisano w strategii, byli zobligowani do stałego monitorowania jej treści i dbania o jej kompatybilność z podejmowanymi działaniami na Uczelni. Większość działań w miała zdefiniowany termin realizacji jako – zadanie ciągłe.

W Strategii nie określono wskaźników/mierników stopnia realizacji celów strategicznych, a także nakładów finansowych niezbędnych do osiągnięcia celów, co zostało szerzej opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości – obszar II niniejszego Wystąpienia.

(akta kontroli str. 572-580 plik 104)

Rektor zarządzeniem z 27 października 2020 r. powołał komisję do opracowania Strategii Uczelni na lata 2021-2028. Komisja ma przedłożyć projekt Strategii w pierwszym kwartale 2021 r.

(akta kontroli str. 13)

Rektor wyjaśnił, że pełniąc funkcję Prorektora ds. studenckich⁴, nie widział potrzeby wcześniejszej aktualizacji Strategii [tj. w związku z wprowadzeniem UPSWiN]. Nie należało się wtedy koncentrować na zmianie Strategii tylko na bieżącym dostosowaniu funkcjonowania Uczelni do nowej Ustawy. Zmian tych było tak wiele i musiały być przeprowadzone w tak krótkim czasie, że prace w tym okresie nad nową strategią, przy ograniczonych zasobach kadrowych, byłyby bardzo trudne, szczególnie, że przypadało to na końcowy okres obowiązywania aktualnej Strategii. UPSWiN weszła w życie w drugiej połowie 2018 r., a inne przepisy wykonawcze (rozporządzenia) dotyczące np. programów studiów były wprowadzane jeszcze w roku 2019. Nowa strategia uwzględniająca wszystkie zmiany będzie zatem tworzona dopiero w obecnej chwili. Osobę wyznaczyłem bezpośrednio po wyborze na stanowisko rektora, tj. na przełomie maja i czerwca b.r. Wspólnie ustalono wówczas skład przyszłej komisji, której przewodnicząca rozpoczęła już w czerwcu wstępne prace przygotowawcze do opracowania nowego dokumentu.

(akta kontroli str. 778, 783)

- 1.2. Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych w latach akademickich 2018/2019 – 2020/2021 pozostawała na zbliżonym poziomie i wynosiła 281, 276 i 286 osoby. W roku akademickim 2018/2019 zatrudniony był jeden pracownik badawczy, a od roku 2019/2020 było ich trzech (profesorowie uczelni). Istotnie zmieniła się struktura nauczycieli akademickich pomiędzy grupą badawczo-dydaktyczną i dydaktyczną, w latach 2018/2019 a 2019/2020. W grupie stanowisk badawczo-dydaktycznych w 2018/2019 było zatrudnionych 147 pracowników (52,3% wszystkich nauczycieli akademickich) a w kolejnym roku akademickim 2019/2020 zatrudnienie w tej grupie spadło do 61 pracowników (22,1%), a w 2020/2021 do 59 pracowników (20,6%). Z kolei liczba nauczycieli z grupy stanowisk dydaktycznych wzrosła z 133 (2018/2019) do 212 (2019/2020), a następnie do 224 (2020/2021), co stanowiło odpowiednio 47,3 %, 76,8% i 78,3% wszystkich zatrudnionych nauczycieli akademickich.

W roku akademickim 2020/2021 w grupie badawczo-dydaktycznej (ogółem 59 pracowników) najwięcej było profesorów uczelni – 31 pracowników (52,5% pracowników tej grupy) oraz adiunktów ze stopniem doktora – 19 pracowników (32,2%). Profesorów zwyczajnych było sześciu, asystentów (mgr) – trzech. W grupie dydaktycznej (ogółem 224 pracowników) największy udział stanowili adiunkci ze stopniem doktora – 136 pracowników (60,7% pracowników tej grupy) i asystenci (mgr) – 43 pracowników (19,2%). Pozostali pracownicy w tej grupie: profesor zwyczajny (5 pracowników), profesorów uczelni (27), asystent ze stopniem doktora (2), inni z tytułem magistra (11).

(akta kontroli str. 601,602)

- 1.3. W Uczelni nadano w latach 2018-2020 (do III kw.) stopień doktora łącznie 66 osobom, z czego 26 osobom w 2018, 24 w 2019 r., 16 w 2020 r. Najliczniejszą grupę 47 osób (71%) stanowili doktoranci albo osoby, które ukończyły studia doktoranckie Uczelni, tj. odpowiednio w latach: 19, 16, 12 osób. Pozostałe 19 osób, to osoby niezatrudnione na Uczelni (17), oraz pracownicy Uczelni (2).

Stopień doktora habilitowanego nadano łącznie 20 osobom, z czego dziewięciu osobom w 2018, pięciu w 2019 r., sześciu do końca III kw. 2020 r. Wśród ww. 20 osób było dziewięciu pracowników Uczelni i 11 spoza Uczelni. Uczelnia posiada

⁴ W latach kadencji 2016-2020

uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej.

(akta kontroli str. 603,620-623)

- 1.4. Według stanu na 1 października 2020 r. w Uczelni stopień naukowy doktora habilitowanego posiadało 61 osób, przy czym dziewięć spośród nich (tj. 14,8%) było urodzonych po 31 grudnia 1974 r., a 15 (24,6%) były to osoby urodzone przed 1 stycznia 1960 r., w tym 13 miało prawo do emerytury, siedem pobierało emeryturę. Tytuł profesora zwyczajnego posiadało 11 osób, przy czym nie było urodzonych po 31 grudnia 1974 r., a siedmiu (63,6%) urodziło się przed 1 stycznia 1960 r. i miało prawo do emerytury, w tym sześciu pobierało emeryturę.

(akta kontroli str. 604)

W kwestii tego w jaki sposób Uczelnia zarządza ryzykiem związanym z tym, że większość osób z tytułem profesora albo ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, czyli kluczowych dla funkcjonowania uczelni, jest w wieku emerytalnym, i co się z tym wiąże, w każdej chwili mogą one rozwiązać stosunek pracy, Rektor wyjaśnił, m.in. że: *nie widzi w tym ryzyka. Owszem zdarzają się sytuacje, że pracownicy uczelni chcą skorzystać z uprawnień emerytalnych. Uczelnia im tego nie uniemożliwia, pracownicy są ponownie zatrudniani w Uczelni na dotychczasowych stanowiskach pracy. Rozwiązania przyjęte w UPSWiN są korzystne dla pracowników przechodzących na emeryturę. Zgodnie z art. 117 ust. 4 pkt. 2 UPSWiN w przypadku zatrudnienia na czas określony nauczycieli akademickich, którzy pobierają świadczenia emerytalne – przepisów art. 25¹ § 1-3 Kodeksu Pracy nie stosuje się.*

(akta kontroli str. 628,634)

- 1.5. Uczelnia w latach 2018-2020 (III kw.) występowała i korzystała z dodatkowych środków na realizację projektów badawczych. Liczba składanych wniosków w tym okresie wykazywała tendencję spadkową (tj. 96, 75, 37). Uczelnia w 2018 r. złożyła łącznie 96 wniosków, w tym 88 na badania własne, siedem do NCN⁵ i jeden do NCBiR⁶. Przyjęto do realizacji wszystkie wnioski na badania własne i dwa dofinansowane z NCN. Zakończono 45 projektów własnych i dwa dofinansowane z NCN (rozpoczęte w 2015 r. i 2017 r.). W 2019 r. Uczelnia złożyła 75 wniosków, w tym 70 na badania własne i pięć do NCN. Przyjęto do realizacji dwa w ramach NCN, jeden w ramach NCBiR (wniosek z 2018 r.) i 70 badań własnych. Zakończono cztery projekty z NCN i 58 (badania własne). W 2020 r. złożono dwa wnioski do NCN⁷ i 35 wniosków na badania własne, z których 100% przyjęto do realizacji.

(akta kontroli str. 605-609)

W zakresie projektów o charakterze naukowym i dydaktycznym Uczelnia w okresie 2018-2020 złożyła 11 wniosków o dofinansowanie projektów ze środków budżetu UE. Przyjęto do realizacji dziewięć projektów, tj.: pięć dydaktycznych, dwa dydaktyczno-praktyczne, dwa praktyczno-badawcze. Zakończono dwa projekty dydaktyczne dofinansowane w ramach Programu POWR⁸, tj. szkolenia zawodowe i warsztaty dla studentów AWF (wniosek z 2015 r.), staże zawodowe na Wydziale Rehabilitacji Ruchowej AWF (wniosek z 2017 r.).

(akta kontroli str. 610-611)

⁵ Narodowe Centrum Nauki.

⁶ Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

⁷ Dane według stanu na dzień 18 listopada 2020 r. z dwóch złożonych wniosków do NCN - jeden został odrzucony, a drugi był w trakcie decyzji.

⁸ POWR – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, działanie 3.1/Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Rektor wyjaśniając przyczyny malejącej liczby składanych wniosków o dofinansowanie badań podał m.in., że: *UPSWiN wprowadziła ocenę działalności naukowej, gdzie brano pod uwagę osiągnięcia wszystkich pracowników prowadzących działalność naukową w ewaluowanej dyscyplinie, wobec uprzednich regulacji gdzie brano pod uwagę działalność naukową najlepszych badaczy. To niestety spowodowało, że wielu pracowników przekwalifikowano ze stanowiska naukowo dydaktycznego na dydaktyczne, co wiązało się ze znacznym wzrostem godzin dydaktycznych. Uniemożliwiało to często realizację badań i nie motywowało do pracy badawczej. Jeżeli chodzi o badania własne, statutowe - potencjał badawczy, młodzi naukowcy, to spadek wynika z prawidłowych, ale restrykcyjnych regulacji uczelnianych oceniających postęp w prowadzonych badaniach. Drugim elementem spadku zainteresowania badaniami statutowymi było niezwykle skromne finansowanie, co zniechęcało badaczy szukających innych możliwości finansowania eksperymentów. Wiele pracowników, doktorantów, przez pandemię, nie może ukończyć badań, a także nie chcą rozpoczynać nowych projektów na skutek utrudnionego kontaktu z pacjentami, grupami sportowymi itd. Ponadto pracownicy starają się o granty w programie RID, gdzie mogą zdobyć o wiele większe środki niż w badaniach statutowych.*

(akta kontroli str. 628,635)

- 1.6. W Statucie Uczelni obowiązującym do 1 października 2019 r.⁹ określono terminy uzyskania przez pracowników badawczo-rozwojowych stopnia doktora habilitowanego. Stosownie z § 54 ust. 2 Statutu okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego nie mógł trwać dłużej niż osiem lat, a odpowiednio z przepisem przejściowym § 98 ust. 1 pkt.1 oraz ust.4 w przypadku nauczycieli akademickich zatrudnionych przed 1 października 2011 r. – nie powinien przekraczać dwunastu lat, w stosunku do zatrudnionych po raz pierwszy między 1 października 2011 r. a 30 września 2013 r. na stanowisku adiunkta, dla których Uczelnia była podstawowym miejscem pracy, łączny okres zatrudnienia na tym stanowisku nie mógł trwać dłużej niż do 30 września 2021 r. W obowiązującym od 1 października 2019 r. Statucie¹⁰, w związku z nowelizacją przepisów w UPSWiN, zniesiono w Uczelni wymóg uzyskania w okresie ośmiu lat zatrudnienia na danym stanowisku, odpowiednio stopnia doktora w przypadku asystentów oraz doktora habilitowanego w przypadku adiunktów.

(akta kontroli str. 620-623)

Rektor wyjaśnił m.in., że: *Uczelnia pracuje nad stworzeniem mechanizmu motywowania do szybszego uzyskania stopnia doktora habilitowanego, na tym etapie jednak brak w tym zakresie regulacji wewnętrznych. Subwencja, którą otrzymywała Uczelnia, nie pozwalała na wprowadzenie np. finansowego systemu motywacyjnego. Niemniej Rektor w tym roku chce zróżnicować wynagrodzenia pracowników dydaktycznych i badawczo-dydaktycznych, aby zatrudnieni na stanowiskach badawczo-dydaktycznych, którzy łączą prowadzenie działalności naukowej z kształceniem studentów i doktorantów, zarabiali więcej. Przyznana subwencja na pokrycie kosztów podwyższenia wynagrodzeń od 1 października 2020 r., pozwoli na niewielkie dowartościowanie pracowników badawczo-dydaktycznych. Istniejący aktualnie, skromny mechanizm premiowania, motywowania pracowników badawczo-dydaktycznych pozwala ubiegać się o częściowe obniżenie rocznego pensum z powodu wysoko punktowanych publikacji i realizacji grantów. Pracownicy,*

⁹ Zarządzenie Nr 19/2015 Rektora AWF z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie wprowadzenia w życie Statutu AWF, ze. zm.

¹⁰ Zarządzenie Nr 22/2019 Rektora AWF z dnia 11 lipca 2019 r. w sprawie wprowadzenia Statutu AWF.

którzy publikują artykuły naukowe mają także możliwość ubiegania się o dofinansowanie/finansowanie publikacji.

(akta kontroli str. 629,635-636)

1.7. Uczelnia nie tworzyła spółek celowych w celu komercjalizacji wyników badań.

(akta kontroli str. 624)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że w Strategii Uczelni 2013-2020, nie zawarto wskaźników/mierników stopnia realizacji celów strategicznych, a także nakładów finansowych niezbędnych do osiągnięcia celów oraz efektów, co zostało szerzej opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości – obszar II niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizowane przez Uczelnię zadania z zakresu obszaru działalności badawczej i rozwoju naukowego pracowników. Uczelnia aplikowała o dofinansowanie projektów badawczych i prowadziła własne badania statutowe, przy czym ich liczba z uwagi m.in. na ograniczone finansowanie spadała w kontrolowanym okresie. Realizowano uprawnienia Uczelni do nadawania stopni naukowych. Wśród 20 osób, które uzyskało tytuł doktora habilitowanego było 9 pracowników Uczelni (45%). W odpowiedzi na postawione wymagania ewaluacji działalności naukowej, przez wprowadzone regulacje UPSWiN, Uczelnia w 2019 r. dokonała istotnej zmiany w strukturze zatrudnienia pracowników badawczo-dydaktycznych, przesuując ich znaczną część na stanowiska dydaktyczne. Niemniej, oceniając rozwój kadr, należy zwrócić uwagę również na strukturę wiekową pracowników Uczelni, bowiem Uczelnia nie posiadała tzw. „młodych naukowców”, a mianowicie wśród osób urodzonych po 31 grudnia 1974 r., nie było osób z tytułem profesora zwyczajnego i tylko 9 doktorów habilitowanych (tj. 14,8% zatrudnionych dr hab.).

W Strategii Uczelni nie zawarto jednak elementów umożliwiających dokonanie obiektywnej oceny ujętych w niej celów, ponieważ nie określono wskaźników oraz mierników dotyczących stopnia realizacji celów, a także nie określono ram finansowych oraz potencjalnych źródeł przychodów do realizacji jej celów.

OBSZAR

2. Działalność dydaktyczna uczelni i oferta kształcenia

Opis stanu
faktycznego

2.1. W Strategii Uczelni, w obszarze – Dydaktyka – zdefiniowano pięć celów i wskazano działania dla ich realizacji. Wśród założeń strategicznych znalazły się: poszerzenie oferty edukacyjnej, zwiększenie liczby studentów, zmiany w zatrudnieniu nauczycieli akademickich, poszerzenie horyzontów wiedzy studentów z zakresu trendów w rozwoju turystyki, sportu i rekreacji; podniesienie jakości kształcenia poprzez wykorzystywanie oprogramowania dydaktycznego.

Strategia zawierała opracowane tzw. Karty strategiczne dla każdego z jej obszarów. W „Karcie strategicznej dla obszaru - Dydaktyka”, dla poszczególnych działań przypisano: odpowiedzialność za zadanie i kontrolę, wagę działania [wg. skali: potrzebne (1), ważne (2), priorytetowe (3)], złożoność [proste (1), złożone (2), bardzo złożone (3)], termin realizacji, źródła finansowania. Nie określono szczegółowego sposobu monitorowania wyznaczonych celów. Pracownicy, co zapisano w Strategii, byli zobligowani do stałego monitorowania jej treści i dbania o jej kompatybilność z podejmowanymi działaniami na Uczelni. Większość działań w obszarze – Dydaktyka – miało zdefiniowany termin realizacji jako – zadanie ciągle. W Strategii nie określono wskaźników/mierników stopnia realizacji celów strategicznych, a także nakładów finansowych niezbędnych do osiągnięcia celów, co zostało szerzej opisane w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 620-623)

2.2. Liczba studentów w latach akademickich 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021¹¹ wyniosła odpowiednio 3 172, 3 301, 3 745 osób, i wzrosła w trzyletnim okresie o 18,1%. Na studiach pierwszego stopnia kształciło się odpowiednio: 2 034, 1 923, 2 182 studentów (wzrost o 7,3%), na studiach drugiego stopnia: 920, 1 017, 1 031 studentów (wzrost o 12,1%). Na jednolitych studiach magisterskich odnotowano najwyższą dynamikę odpowiednio: 218, 361, 532 studentów (wzrost o 114%).

(akta kontroli str. 600)

2.3. Liczba kierunków w latach akademickich 2017/2018-2020/2021 na jednolitych studiach magisterskich nie uległa zmianie, tj. prowadzono jeden kierunek studiów – fizjoterapia (profil ogólnoakademicki). Na studiach II stopnia, prowadzonych w ww. okresie tylko na profilu ogólnoakademickim, w roku 2020/2021 realizowano zajęcia na siedmiu kierunkach, tj. więcej o dwa niż w 2017/2018. Na studiach I stopnia w 2020/2021, na profilu praktycznym, prowadzono osiem kierunków, tj. więcej o pięć kierunków w stosunku do 2017/2018, a na profilu ogólnoakademickim prowadzono cztery kierunki, tj. jeden mniej niż w 2017/2018. Zmiany w liczbie kierunków między profilem ogólnoakademickim a praktycznym polegały na tym, iż na Wydziale Wychowania Fizycznego i Sportu od 2019/2020 uruchomiono na profilu praktycznym cztery kierunki dla studentów I roku, a studenci roku II i III kontynuowali naukę sukcesywnie na profilu ogólnoakademickim. Na Wydziale Turystyki i Rekreacji od 2018/2019 uruchomiono studia I stopnia na profilu praktycznym, wygaszając sukcesywnie profil ogólnoakademicki (w 2019/2020 zakończono kierunek Turystyka i Rekreacja). Na Wydziale Rehabilitacji Ruchowej w roku 2018/2019 wygaszono na studiach I stopnia, na profilu praktycznym, kierunek Fizjoterapii.

(akta kontroli str. 612-613)

2.4. Utworzono trzy nowe kierunki studiów, tj.: Kultura fizyczna osób starszych – na studiach II stopnia (2018/2019); turystyka przygodowa – na studiach I stopnia (2019/2020); kultura fizyczna w służbach mundurowych na studiach II stopnia (2020/2021). I tak:

- Kultura fizyczna osób starszych - utworzenie studiów II stopnia było planowane wcześniej i było konsekwencją uruchomienia w roku akademickim 2015/2016 tego kierunku na studiach I stopnia. Uruchomienie studiów II stopnia było podyktowane chęcią zaspokojenia rosnącego zapotrzebowania na specjalistów przygotowanych do aktywizacji seniorów oraz organizowania i świadczenia kompleksowych usług w zakresie kultury fizycznej;
- Turystyka przygodowa - wprowadzenie nowego kierunku kształcenia było rezultatem zaleceń Polskiej Komisji Akredytacyjnej, wynikającym z bardzo bogatej oferty specjalności zawodowych na kierunku Turystyka i Rekreacja oraz związanej z tym możliwej dezorientacji kandydatów o sprecyzowanych, węższych zainteresowaniach. Potencjał nowego kierunku wynikał z analizy prognoz kierunków rozwoju turystyki w Polsce i na świecie, i był poparty powodzeniem dotychczasowej specjalności zawodowej o tej samej nazwie;
- Kultura fizyczna w służbach mundurowych - utworzenie tego kierunku było planowane wcześniej i było konsekwencją uruchomienia w roku akademickim 2017/2018 kierunku Wychowanie fizyczne w służbach Mundurowych – studia I stopnia. W roku akademickim 2019/2020 ukończyli go pierwsi absolwenci. Jednak dla tych absolwentów, którzy nie myślą o zawodzie nauczyciela, a wiążą swój rozwój zawodowy ze służbami mundurowymi stworzono kierunek umożliwiający kontynuację edukacji na Uczelni. O przyjęcie na te studia mogą

¹¹ Dane na dzień 12 października 2020 r.

ubiegać absolwenci m.in. studiów I stopnia szkół wyższych o profilu wojskowym, mundurowym lub o poszerzonym przysposobieniu obronnym. Zwiększa to znacznie ofertę edukacyjną AWF w Krakowie dla absolwentów innych kierunków i innych uczelni.

(akta kontroli str. 613-614,743-752, 768-777, 795-796)

- 2.5. Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych po raz pierwszy na stanowiskach dydaktycznych w roku 2019/2020 wyniosła 96 osób, w tym 86 osób (89,6%) stanowili pracownicy, którzy przeszli ze stanowiska badawczo-dydaktycznego. Wśród przeniesionych na stanowiska dydaktyczne było 50 adiunktów posiadających stopień doktora, w tym siedmiu, którzy do 1 października 2019 r. nie uzyskali stopnia doktora habilitowanego w terminie określonym w Statucie Uczelni obowiązującym do 1 października 2019 r. W kolejnym roku 2020/2021 zatrudniono na Uczelni ośmiu nauczycieli dydaktycznych, w drodze konkursu, dla których było to pierwsze stanowisko pracy. Nie było przesunięć ze stanowisk badawczo-dydaktycznych.

(akta kontroli str. 615,736)

W sprawie przeszerzegowania pracowników Rektor wyjaśnił m.in., że: jako ówczesny prorektor ds. studenckich nie był zaangażowany w szczegóły procesu przekwalifikowywania pracowników badawczo-dydaktycznych na stanowiska dydaktyczne. Jego zdaniem decyzje ówczesnego rektora wynikały bezpośrednio z zapisów nowej ustawy. Decydującą rolę w tym zakresie zaczęła bowiem odgrywać aktywność naukowa pracowników i nowa forma jej oceny. Obecnie, zatrudnienie na stanowiskach dydaktycznych, badawczo-dydaktycznych i badawczych nie jest w żaden sposób powiązane z posiadanym stopniem, czy tytułem naukowym. W każdej bowiem z wymienionych grup mogą być zatrudnieni zarówno adiunkci, jak również profesorowie uczelni i profesorowie „tytułarni”. Decyduje zatem aktywność naukowa potwierdzona publikacjami w wysokopunktowanych czasopismach naukowych i udziałem w grantach naukowych finansowanych ze środków zewnętrznych, a nie, jak to miało miejsce w latach poprzednich, osiągnięcie lub posiadanie konkretnego stopnia lub tytułu naukowego.

(akta kontroli str. 778-779,783)

- 2.6. W roku akademickim 2019/2020 zajęcia w godzinach ponadwymiarowych realizowało 159 nauczycieli akademickich (tj. 60% zatrudnionych nauczycieli), w tym 49 nauczycieli z grupy badawczo-dydaktycznej (80,3% zatrudnionych w Uczelni w tej grupie), przy czym 25 nauczycieli tej grupy miało godziny ponadwymiarowe w liczbie przekraczającej 1/4 rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych. W kolejnym roku 2020/2021 zajęcia w godzinach ponadwymiarowych przewidziano dla 200 nauczycieli akademickich (70%), w tym 50 z grupy badawczo-dydaktycznej, co stanowi 84,7% ogółu zatrudnionych w tej grupie.

(akta kontroli str. 601-602,616-617,719,740)

Odpowiadając na pytanie - dlaczego zajęcia w godzinach ponadwymiarowych realizowała znaczna większość nauczycieli akademickich, w szczególności z grupy badawczo-dydaktycznej, skoro w myśl art. 127 ust. 6 UPSWiN nauczyciel akademicki może być do tego zobowiązany tylko w szczególnych przypadkach, uzasadnionych koniecznością realizacji programu studiów Rektor wyjaśnił m.in., że: *obciążenia dydaktyczne nauczycieli akademickich ustalane były przez kierowników zakładów w porozumieniu z pracownikami, a następnie zatwierdzane przez dyrektorów instytutów i dziekanów wydziałów. Wyjaśnił, bazując na swoim doświadczeniu z okresu pełnienia funkcji rektora, że stan taki wiąże się bezpośrednio z sytuacją finansową zarówno Uczelni jak i samych pracowników, którzy w zdecydowanej większości traktują wypracowane godziny ponadwymiarowe*

jako dodatkowe źródło dochodów, o które sami bardzo często zabiegają. Ponadto, gdyby pracownicy badawczo-dydaktyczni nie realizowali godzin nadliczbowych należałoby zatrudnić dużą, w skali uczelni, liczbę nowych pracowników, co ze względu na trudną sytuację finansową jest często niemożliwe. Sukcesywnie jednak zatrudniani są nowi nauczyciele akademicki w przypadku, gdy liczba godzin realizowanych przez dany zakład wzrasta na stałe. Jednak w roku akademickim 2019/2020 przeważająca liczba przypadków wynikała jedynie z okresowo zwiększonej liczby godzin, wynikającej z przeniesienia realizacji niektórych przedmiotów na inne semestry, co powodowało często „kumulację” godzin dydaktycznych. W efekcie, zajęcia prowadzone były na jednym roku starym programem, a na innym roku nowym, i dlatego były często realizowane podwójnie przez pracowników jednego zakładu. W innym przypadku mogło się zdarzyć, że do danej jednostki przydzielona została mniejsza liczba godzin dydaktycznych ponieważ zajęcia zostały przeniesione np. na późniejszy rok studiów (np. z I na III rok i zostały zrealizowane ze studentami realizującymi stary program, a dopiero za dwa lata będą realizowane ze studentami rozpoczynającymi studia według nowego programu). Sytuacja ta będzie trwała do końca prowadzenia studiów starym programem, czyli do roku akademickiego 2020/2021, stąd też duże liczby godzin nadliczbowych przewidzianych na ten rok.

(akta kontroli str. 779,784)

- 2.7. Zajęcia dydaktyczne w godzinach ponadwymiarowych w wymiarze przekraczającym 1/4 pensum zrealizowało w roku 2018/2019 – 61 pracowników ze 147 pracowników grupy badawczo-dydaktycznej (41,5%), w tym 27 pracowników zrealizowało godziny ponadwymiarowe wynoszące od 50% do 100% pensum, a trzech pracowników powyżej 100% (do 156% pensum). W 2019/2020 z grupy 61 pracowników badawczo-dydaktycznych godziny ponadwymiarowe przekraczające 1/4 pensum zrealizowało 25 pracowników (41% grupy), w tym trzech pracowników zrealizowało godziny ponadwymiarowe w wymiarze powyżej 100% (do 162% pensum). Pracownicy realizujący zajęcia dydaktyczne w wymiarze przekraczającym 1/4 pensum złożyli pisemne zgody na ich prowadzenie, na stosowanym przez Uczelnię wzorze oświadczenia.

(akta kontroli str. 601-602,718-735)

Rektor w sprawie, czy tak duże obciążenie godzinami ponadwymiarowymi nauczycieli akademickich zatrudnionych w grupie badawczo-dydaktycznej nie osłabia ich zdolności do podejmowania zadań badawczych, których realizacja jest ważna z punktu widzenia ewaluacji działalności naukowej i przyznania uczelni kategorii naukowych w poszczególnych dyscyplinach wyjaśnił, że: *obiektywne dane nie potwierdzają tezy o „osłabieniu zdolności do podejmowania zadań badawczych” nauczycieli akademickich. Wręcz przeciwnie, w ubiegłym roku znacząco wzrosła „efektywność naukowa” pracowników Uczelni, co przełożyło się na wzrost prognozowanej kategorii naukowej z poziomu „B” na „B+” (raport „Index Copernicus”), co daje możliwość utrzymania przez krakowską AWF uprawnień akademickich, a więc posiadanych obecnie uprawnień do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego. Jest to efektem zwiększonej liczby prac naukowych opublikowanych w wysokopunktowanych czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym. Warto również podkreślić, że ubiegły rok był specyficznym okresem dla prowadzenia badań naukowych, gdyż wiele zaplanowanych eksperymentów nie zostało przeprowadzonych ze względu na pandemię Covid-19. Dotyczy to również wyjazdów na staże naukowe, konferencje itd. Sytuacja ta mogła w znacznie większym stopniu obniżyć aktywność badawczą niż realizacja godzin ponadwymiarowych. Własne doświadczenia naukowe wskazują, że nawet powiększona liczba prowadzonych zajęć, podzielona na 30 tygodni dydaktycznych,*

nie stanowi trudnej do pokonania przeszkody w realizacji rozwoju naukowego.

(akta kontroli str. 779,784)

Przywołany w wyjaśnieniach raport „Index Copernicus” został opracowany przez firmę zewnętrzną, na zlecenie władz Uczelni. Raport z 30 listopada 2020 r., zawierał prognozę kategorii naukowej, na jaką może liczyć Uczelnia w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej, na podstawie wyniku estymacji z 3 sierpnia 2020 r. (kategoria B) i 30 listopada 2020 r. (kategoria B+).

(akta kontroli str. 786-794)

- 2.8. W latach akademickich 2019/2020 i 2020/2021¹² zajęcia dydaktyczne, na podstawie umów zlecenie oraz umów z osobami prowadzącymi działalność gospodarczą, prowadziło w Uczelni odpowiednio 70 i 50 osób, co stanowiło 26,2% i 17,5% czynnych nauczycieli akademickich. Liczba zajęć dydaktycznych na studiach pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych na podstawie tych umów wyniosła 6 818 godzin w roku akademickim 2019/2020 oraz zaplanowano 9 237 godzin w roku 2020/2021.

(akta kontroli str. 618)

Rektor wyjaśnił, że: realizacja zajęć dydaktycznych na podstawie umów-zleceń leży w gestii dziekanów wydziałów. Do prorektora ds. studenckich należy zlecanie godzin dydaktycznych jedynie w podległym mu studium języków obcych. Władze wydziałów starają się stopniowo zmniejszać liczbę osób realizujących zajęcia na podstawie umów-zleceń. Jest to jednak w wielu przypadkach bardzo trudne z następujących względów:

- prowadzone są zajęcia specjalistyczne na różnych kierunkach studiów w niewielkiej liczbie godzin, co uniemożliwia zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy;*
- niejednokrotnie prowadzone są zajęcia, do których potrzebne są osoby z dodatkowymi i specyficznymi uprawnieniami, a osoby je posiadające nie są zainteresowane pracą w Uczelni – np. zajęcia kliniczne z fizjoterapii, strzelectwo, jazda konna, technika i taktyka interwencji itp.*
- w trakcie studiów realizowane są praktyki zawodowe, podczas których opiekę nad studentami sprawują pracownicy instytucji, w których te praktyka się odbywają, i którym zlecana jest realizacja zajęć.*
- duża liczba godzin zleconych dotyczy zajęć realizowanych przez Studium Języków Obcych, co wynika ze stosunkowo szerokiej oferty wyboru różnych języków i trudnego do przewidzenia wyboru w kolejnych latach (zatrudnienie na etacie uniemożliwia rozwiązanie umowy w przypadku braku zainteresowania danym językiem w następnym roku akademickim i jest rozwiązaniem znacznie bardziej kosztownym).*

(akta kontroli str. 779,785)

W świetle do wyjaśnień zajęcia dydaktyczne prowadzone przez osoby z zewnątrz na umowę zlecenie dla Studium Języków Obcych były prowadzone w 2019/2020 w wymiarze 2 320 godzin, przez siedem osób, co stanowiło 34% ogółem godzin zleconych na zewnątrz przez Uczelnię. W 2020/2021 odpowiednio 27%.

(akta kontroli str. 619)

- 2.9. W okresie objętym kontrolą programy studiów podlegały ocenie i doskonaleniu. W latach akademickich 2018/2019-2020/2021 realizowano w Uczelni na poszczególnych kierunkach odpowiednio: 21, 37, 28 programów studiów. Zmiany

¹² Dane dla roku akademickiego 2020/2021 podano według stanu na 1 października 2020 r. (zawarte umowy).

programowe¹³ wynikały zarówno z realizacji celów strategicznych uczelni, wśród których wskazano poszerzenie i poprawę konkurencyjności oferty dydaktycznej, z bieżącej oceny programów kształcenia, dokonywanej corocznie w ramach USZJK, jak również z nowych uregulowań prawnych. W roku akademickim 2019/2020 głównie dokonane zmiany w programach studiów spowodowane były wejściem w życie UPSWiN, a także koniecznością dostosowania efektów uczenia się do nowych standardów kształcenia zawodowego oraz do charakterystyk kwalifikacji Polskiej Ramy Kwalifikacji¹⁴

(akta kontroli str. 716,738,741- 755,757-767,768-777,795-796)

- 2.10. Na Uczelni funkcjonował system jakości kształcenia uchwalony przez Senat Uczelni¹⁵. Procedura weryfikacji osiąganych efektów kształcenia była, podobnie jak ocena programów kształcenia, opisana w ramach USZJK. We wzorze raportu samooceny zamieszczono odpowiednią część ankiety, skierowanej do wydziałowych zespołów jakości kształcenia przygotowujących te raporty. Podstawą oceny były opinie nauczycieli akademickich i studentów, zbierane poprzez ankiety, zróżnicowane na poszczególnych wydziałach. Do 2018 r. wnioski raportów samooceny przedstawiane były zebraniu nauczycieli tworzących minimum kadrowe dla kierunku studiów, a po wejściu w życie UPSWiN, przedstawiane były Radzie Wydziału. Szczegółowe propozycje zmian ułatwiających osiąganie efektów kształcenia kierowane były do dziekana i kierownika zakładu.

(akta kontroli str.738,750,756-767,771-777)

Prorektor ds. Studenckich wyjaśnił, że: *nowy opis USZJK został przyjęty w grudniu 2019 r., jednak jego pełne wdrożenie uzależnione było od utworzenia nowych Rad Wydziałów, co stało się w październiku 2020 r. Dlatego raporty samooceny za rok 2019/2020 przygotowywały Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, powołane jeszcze na podstawie poprzedniej wersji opisu, według wzoru wspólnego dla obydwu wersji opisu USZJK. Pełne wdrożenie nowego opisu dokona się, z chwilą ustalenia przez Dziekanów i Rady Wydziału trybu pracy, w tym ewentualnego powierzenia jednej lub kilku komisjom zadań w tym zakresie. Na Wydziale Turystyki i Rekreacji powołano już Komisję Dydaktyczną do bieżącego nadzorowania jakości dydaktyki i trzy Rady Programowe, osobno dla każdego kierunku kształcenia, dla prac nad rozwijaniem programów tych studiów. Do sformułowania raportu samooceny przewiduje się doraźny zespół z udziałem przedstawicieli Komisji i Rad.*

(akta kontroli str. 756,796)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W odniesieniu do działalności badawczej oraz dydaktycznej w Strategii Uczelni na lata 2013-2020 nie określono wskaźników/mierników stopnia realizacji celów strategicznych, a także nakładów finansowych niezbędnych do osiągnięcia celów oraz efektów. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli prawidłowo opracowany dokument strategiczny powinien zapewniać warunki do obiektywnego pomiaru realizacji celów i zadań, ramy finansowe i potencjalne źródła przychodów. Niezdefiniowanie wskaźników oraz mierników, a także nakładów finansowych dla celów

¹³ Badaniem objęto trzy programy studiów: Kultura osób starszych (WKF_SM) studia II stopnia, stacjonarne, profil ogólnoakademicki (1); Turystyka i Rekreacja (TTR-SL-P) studia I stopnia, stacjonarne, profil praktyczny (2); Fizjoterapia (RFI-JM) studia jednolite magisterskie, stacjonarne, profil ogólnoakademicki (3).

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).

¹⁵ Uchwałą nr 41/X/2013 z dnia 24 października 2013 r. Senat Uczelni przyjął „Opis Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia”. Uchwałą nr 70/XII/2019 z dnia 19 grudnia 2019 r. Senat uchylił uchwałę nr 41/X/2013 i przyjął „Opis Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia”.

strategicznych uniemożliwia dokonanie oceny, w którym momencie i czy w ogóle poszczególne cele oraz efekty zostały osiągnięte, i w jakim stopniu.

Rektor wyjaśnił, m.in. że: realizacja założonych w Strategii 2013-2020 celów, w obszarze - Nauka, wymagała zgromadzenia środków finansowych, które są niezbędne do urzeczywistnienia zaplanowanych projektów. Obok gromadzonych własnych funduszy, Uczelnia pozyskała fundusze, w ramach projektu RID na zwiększenie potencjału naukowo-badawczego. Rektor wskazał, że określenie mierników do każdego z przyjętych w Strategii celów i zadań projektowych nie było możliwe (...) dlatego większość celów i działań w obszarze Nauka miało zdefiniowany termin realizacji, jako zadanie ciągłe i ten opis był w opinii Rektora prawidłowy. Realizacja przyjętych celów w dużej części związana była z wdrożeniem/aktualizacją systemów informatycznych, zakupem sprzętu i wybór konkretnych rozwiązań w 2013 r. z ośmioletnim wyprzedzeniem nie był możliwy, a tym samym nie mogły zostać określone konkretne mierniki/wskaźniki. W związku z tym, mierniki ilościowe i jakościowe określone były – tam gdzie było to możliwe - na etapie działań, jak też przy realizacji projektów korzystających z zewnętrznego dofinansowania. Większość zadań zaplanowanych została zrealizowana, bądź jest realizowana w sposób ciągły. Powstało CLNB, realizowano zakupy aparatury do pracowni, powstały nowe pracownie badawcze. (...) Założone cele były monitorowane, poprzez coroczne sprawozdania Rektora, obejmujące zagadnienia z działania Uczelni, w tym z działalności naukowo badawczej, sprawozdania z działalności biblioteki, o raporty częściowe oraz raporty końcowe dla projektów zakończonych.

(akta kontroli str. 628-713)

W zakresie obszaru – Nauka, Rektor wyjaśnił m.in. że: w niektórych obszarach bardzo trudno wyznaczyć konkretne wskaźniki/mierniki ilościowe. Liczba uruchamianych kierunków kształcenia, czy też liczba kursów i studiów podyplomowych organizowanych przez Centrum Edukacji Zawodowej (CEZ) zależy bowiem każdorazowo od bieżącej analizy zapotrzebowania na konkretne kierunki i formy kształcenia. Trudno też wskazać liczbę umów planowanych do podpisania ze szkołami ponadgimnazjalnymi gdyż jest to zależne w dużej mierze od planów i chęci nawiązania takiej współpracy przez dyrektorów tych szkół. Z kolei liczba zatrudnianych nauczycieli akademickich wynika bezpośrednio z liczby kierunków studiów, planowanej liczby godzin dydaktycznych, dostępności kadry dydaktycznej posiadającej odpowiednie doświadczenie i kwalifikacje, zmian planów i programów studiów itd. Podobnie organizacja wyjazdów studenckich na targi i konferencje międzynarodowe zależy od aktualnego zapotrzebowania studenckich kół naukowych i bieżącej kondycji finansowej Uczelni stąd również w tym przypadku trudno wyznaczyć konkretne mierniki dla tego obszaru działalności dydaktycznej. Osiągnięcie poszczególnych celów było na bieżąco monitorowane. Nie było literalnie opisywane jako wypełnienie celów zawartych w Strategii, lecz było efektem działań z niej wynikających. Rektor w złożonych wyjaśnieniach, w dalszej ich części odniósł się do realizacji poszczególnych pięciu celów i wskazał zakres zrealizowanych działań.

(akta kontroli str. 778-782)

Kwestor wyjaśnił m.in., że: Uczelnia w Strategii nie określała mierników ani wskaźników finansowych, stąd też nie jest możliwe wskazanie stopnia ich realizacji. (...) Jednym z najważniejszych zadań, które było realizowane przez władze Uczelni, to dbanie o zachowanie płynności finansowej, która była podstawowym warunkiem rozwoju Uczelni.

(akta kontroli str. 344- 345, 802)

W nawiązaniu do powyższych wyjaśnień zdaniem NIK należy zauważyć, że wybór wskaźników powinien być powiązany z typem realizowanego przedsięwzięcia i planowanymi działaniami. Prawdłowo opracowany wskaźnik powinien być: adekwatny (dostosowany do celu i oczekiwanych efektów związanych z jego realizacją), mierzalny (tj. kwantyfikowalny, wyrażony w wartościach liczbowych bądź finansowych), wiarygodny (tak zdefiniowany, aby jego weryfikacja nie powodowała utrudnień)¹⁶.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność dydaktyczną Uczelni i jej ofertę kształcenia. W kontrolowanym okresie przekształcano i wprowadzono nowe kierunki studiów, a programy studiów były dostosowywane do nowych potrzeb zarówno rynkowych jak i wynikających z nowych regulacji prawnych. Wzrosła także liczba studentów. Na Wydziałach Uczelni był realizowany USZJK. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę na obciążenia zajęciami dydaktycznymi i wysoki odsetek pracowników badawczo-dydaktycznych, realizujących zajęcia dydaktyczne w godzinach ponadwymiarowych, tym bardziej, że u wielu z nich wymiar ten przekraczał ponad ¼ pensum, a Uczelnia po zmianie regulacji ustawowych, nie wprowadziła jeszcze własnych regulacji motywujących nauczycieli do szybszego uzyskiwania stopni naukowych.

W Strategii Uczelni nie zawarto elementów umożliwiających dokonanie obiektywnej oceny ujętych w niej celów, ponieważ nie określono wskaźników oraz mierników dotyczących stopnia realizacji celów, a także nie określono ram finansowych oraz potencjalnych źródeł przychodów do realizacji jej celów.

OBSZAR

3. Wydatkowanie środków publicznych przez uczelnie publiczne

- 3.1. Uczelnia prowadziła gospodarkę finansową na podstawie planów rzeczowo-finansowych, sporządzanych na podstawie pism i decyzji MNiSW w sprawie przyznania środków finansowych. Plany na poszczególne lata objęte kontrolą zostały zatwierdzone 14 czerwca 2018 r., 27 czerwca 2019 r. oraz 25 czerwca 2020 r. Zmiany planów były dokonywane na podstawie odpowiednich pism i komunikatów Ministerstwa.

Opis stanu
faktycznego

(akta kontroli str. 572-580 pliki 39-55)

Kwestor Uczelni wyjaśnił, że: *Uczelnia nie posiada sformalizowanych procedur w zakresie wewnętrznych regulacji/zasad dotyczących sporządzania planów rzeczowo-finansowych i ich korekt. Terminy sporządzania planów nie są określone i uzależnione są najczęściej od otrzymania informacji o wysokości dotacji i subwencji na dany rok kalendarzowy. Informacje takie otrzymywane były najczęściej pod koniec kwietnia (za wcześniejsze lata) a w ostatnim czasie przekazywane były w maju a nawet czerwcu danego roku. Brak przedmiotowych informacji o wysokości przyznanych środków w odpowiednim czasie, istotnie utrudnia przygotowywanie planów ze względu na duże rozbieżności w zakresie przyznawanych w poszczególnych latach środków finansowych. Terminy zatwierdzania planów rzeczowo-finansowych i sprawozdania z wykonania planów rzeczowo-finansowych związane są z ustawowymi terminami i zatwierdzane są najpóźniej do 30 czerwca każdego roku. Przed zatwierdzeniem planu rzeczowo-*

¹⁶ Nowoczesne zarządzanie projektami, redakcja naukowa Michał Trocki, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012, s. 22, 95-96. Według zasady SMART, cele powinny być: konkretne i proste (S – ang. Specific, Simple), mierzalne (M – ang. Measurable), dające się ocenić jakościowo (A – ang. Assesable), realistyczne (R – ang. Realistic), powiązane z czasem (T – ang. Time-bound).

finansowego podstawą gospodarki finansowej Uczelni były prowizoria budżetowe, przyjmowane przez Senat po zaopiniowaniu przez Senacką Komisję ds. Budżetu i Finansów (na lata 2018 i 2019) lub opiniowane przez Radę Uczelni (na 2020 r.), a następnie zatwierdzane przez Rektora¹⁷.

(akta kontroli str. 133-155)

Dotacja na utrzymanie potencjału badawczego przyznana Uczelni 27 grudnia 2018 r., zgodnie z pismem MNiSW z 13 grudnia 2018 r. jako niewydatkowana do końca 2018 r. pozostała do wydatkowania w roku kolejnym na zasadach subwencji i została wprowadzona do planu na 2019 r. uchwałą Senatu z 26 czerwca 2019 r.

(akta kontroli str. 346,349-366, 572-580 pliki 7-17 i 39-44)

Dotacje na działalność statutową Uczelni w 2018 r. (dotacja na utrzymanie potencjału badawczego i tzw. dotacja dla młodych naukowców) zostały ujęte w planie finansowo-rzeczowym zatwierdzonym 14 czerwca 2018 r. w poz. 12 *Dotacje na finansowanie działalności statutowej* w wysokości 945 tys. zł.

(akta kontroli str. 572-580 plik 39)

Kwestor Uczelni wyjaśnił, że ujęcia w planie finansowo-rzeczowym tych środków dokonano w wysokości kosztów własnych mających pokrycie w przyznanych środkach finansowych. Nakłady zostały zaplanowane na podstawie kosztów wynikających z realizacji zaplanowanych projektów badawczych oraz wykonania z roku ubiegłego. Planując wartość badań założono przesunięcie części posiadanych środków na realizację badań w kolejnym roku kalendarzowym. Kwota niewykorzystanej dotacji, poprzez rozliczenia międzyokresowe przychodów podlegała rozliczeniu w następnym roku. Taki sposób ujęcia przedmiotowych dotacji w planie rzeczowo-finansowym wynikał z objaśnień MNiSW do planu rzeczowo-finansowego na 2018 r. dla uczelni publicznych.

(akta kontroli str. 346,465-475,515-516)

Zwiększenie dotacji o 222,2 tys. zł na podstawie decyzji z 20 grudnia 2018 r. nie zostało wprowadzone jako aktualizacja planu rzeczowo-finansowego na 2018 r., z uwagi na brak zwołanego posiedzenia Senatu przed końcem roku. Informacja o zwiększeniu dotacji wpłynęła do Uczelni za pośrednictwem poczty 4 stycznia 2019 r., natomiast środki wpłynęły na rachunek bankowy 28 grudnia 2018 r. Zgodnie z postanowieniami ówczesnego obowiązującego Statutu Uczelni, zawiadomienie o posiedzeniu Senatu wraz z podaniem porządku jego porządku powinno być doręczone członkom nie później niż trzy dni przed datą posiedzenia. W związku z brakiem możliwości uchwalenia zmian w bieżącym roku, Uczelnia założyła, że w nowym roku powinno się jedynie zatwierdzać sprawozdania z wykonania planu, a nie wprowadzać zmian do zakończonego roku. Prawdliwość takiego stanowiska Uczelnia potwierdziła w MNiSW.

(akta kontroli str. 180,188)

Subwencja na 2019 r. została zwiększona komunikatem MNiSW z 20 stycznia 2020 r. o 813 tys. zł. Wprowadzenia przedmiotowej kwoty do planu dokonano zarządzeniem Rektora na podstawie art. 23 ust. 1 w związku z art. 51b ust. 1 pkt 1 i ust. 2 UPSWiN. Zarządzenie wydano w maju 2020 r. z uwagi na sytuację epidemiczną i stan zdrowotny Rektora oraz z uwagi na wątpliwości co do zasadności aktualizacji planu na 2019 r. po jego zakończeniu. Podejmując decyzję o dokonaniu aktualizacji planu kierowano się faktem, że komunikat MNiSW pojawił się w 2020 r.

(akta kontroli str. 518-519, 572-580 pliki 18-32 i 44-53)

¹⁷ Na 2018 r. – 21 grudnia 2017 r., na 2019 r. – 20 grudnia 2018 r., na 2020 r. – 3 grudnia 2019 r.

Kwoty dotacji i subwencji na 2020 r. zostały wprowadzane do planu 25 czerwca 2020 r. Aktualizacja kwoty dotacji na zadania związane z osobami niepełnosprawnymi (zmniejszenie z 78 tys. zł do 65,5 tys. zł) oraz wprowadzenie dotacji na stypendia (w wys. 233 tys. zł) zostały przewidziane do zaopiniowania na posiedzeniu Senatu 17 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 179-184, 529-535, 550, 572-580 pliki 32-38 i 54-55)

3.2. W okresie objętym kontrolą Uczelnia uzyskała przychody w wysokości:

- W 2018 r. 46 904,1 tys. zł, w tym z podstawowej działalności operacyjnej w wys. 46 013,8 tys. zł i pozostałe przychody w wys. 890,3 tys. zł. Głównymi pozycjami przychodów były: dotacje z budżetu państwa (38 163,9 tys. zł), opłaty za świadczone usługi edukacyjne (2 961,5 tys. zł), środki na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków zagranicznych (1 431,1 tys. zł), pozostałe przychody z podstawowej działalności operacyjnej (2 858,8 tys. zł).
- W 2019 r. 63 578,7 tys. zł, w tym z podstawowej działalności operacyjnej w wys. 62 644,7 tys. zł i pozostałe przychody w wys. 934 tys. zł. Głównymi pozycjami przychodów były: subwencja na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego (49 377,8 tys. zł¹⁸), opłaty za świadczone usługi edukacyjne (1 407,8 tys. zł), środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki (690,2 tys. zł), środki na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków zagranicznych (1 466,7 tys. zł), środki na realizację programów lub przedsięwzięć ustanowionych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki (897,1 tys. zł), pozostałe przychody z podstawowej działalności operacyjnej (8 103,1 tys. zł).
- Do końca III kwartału 2020 r. 41 082,1 tys. zł, w tym z podstawowej działalności operacyjnej w wys. 40 141,7 tys. zł i pozostałe przychody w wys. 940,4 tys. zł. Głównymi pozycjami przychodów były: subwencja na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego (33 674,9 tys. zł¹⁹), opłaty za świadczone usługi edukacyjne (650,9 tys. zł), środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki (501,7 tys. zł), środki na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków zagranicznych (1 297 tys. zł), pozostałe przychody z podstawowej działalności operacyjnej (3 037,6 tys. zł).

(akta kontroli str. 34, 797-798)

Wysokość przychodów nie została określona w strategii Uczelni.

(akta kontroli str. 572-580 plik 104)

3.3. Koszty działalności operacyjnej wyniosły: w 2018 r. 46 553,7 tys. zł (w tym podstawowej działalności operacyjnej 46 475,5 tys. zł), w 2019 r. 59 937,8 tys. zł (w tym podstawowej działalności operacyjnej 59 788,5 tys. zł), do końca III kwartału 2020 r. 42 092,9 tys. zł (w tym podstawowej działalności operacyjnej 42 043 tys. zł).

W układzie rodzajowym, największymi pozycjami kosztów były wynagrodzenia (w kolejnych latach²⁰ 29 199,2 tys. zł, 33 638,6 tys. zł i 25 099,1 tys. zł), ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, podatki i opłaty oraz usługi obce. W układzie kalkulacyjnym dominującą pozycją były koszty działalności dydaktycznej

¹⁸ Razem ze środkami niewykorzystanych w 2018 r. dotacji na utrzymanie potencjału badawczego oraz na badania naukowe lub prace rozwojowe oraz zadania z nimi związane, służące rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich pomniejszonych o środki przeznaczone na nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne i prawne. Wartość subwencji na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego otrzymanej w 2019 r. wyniosła 47 918,7 tys. zł.

¹⁹ Subwencja przekazana do końca III kwartału 2020 r. wyniosła 33 887,9 tys. zł. Wartość 33 674,9 tys. zł stanowi kwotę obniżoną o wartość środków wydatkowanych na środki trwałe i wartości niematerialne i prawne o wartości powyżej 10 tys. zł. Wartość subwencji wydatkowanej na zakup środków trwałych przenoszona jest na rozliczenia międzyokresowe przychodów i do wysokości kosztów amortyzacyjnych zwiększa wartość pozostałych przychodów operacyjnych.

²⁰ 2018 r., 2019 r., III kwartały 2020 r.

(w 2018 r. 44 833,2 tys. zł, w 2019 r. 56 285,2 tys. zł, do końca III kwartału 2020 r. 40 042,5 tys. zł), a ponadto istotną pozycję stanowiły koszty działalności badawczej (w 2018 r. 1 642,3 tys. zł, w 2019 r. 3 489,4 tys. zł, do końca III kwartału 2020 r. 1 998,1 tys. zł)

(akta kontroli str. 35-36)

Wysokość i struktura kosztów nie zostały określone w strategii Uczelni.

(akta kontroli str. 572-580 plik 104)

- 3.4. W 2018 r. Uczelnia osiągnęła zysk z działalności operacyjnej w wysokości 350,4 tys. zł. W 2019 r. w wysokości 3 640,9 tys. zł. Do końca III kwartału 2020 r. wynik finansowy Uczelni wyniósł (-)1 010,8 tys. zł (strata).

(akta kontroli str. 37)

Kwestor Uczelni wskazał, że stabilna sytuacja Uczelni w latach 2018-2019 była wynikiem działań oszczędnościowych podjętych w latach 2017-2018, w tym czasowego obniżenia pensji pracowników. Strata na koniec III kwartału 2020 r. oraz prawdopodobna strata na koniec 2020 r. w największym stopniu wynika z pandemii i związanej z tym utraty znaczących wpływów, przede wszystkim dotyczących opłat od studentów za pobyt w domach studenckich i opłat za studia a także opłat za czynsze z tytułu umów najmu i dzierżawy (za okres od stycznia do września 2020 r. utratę wpływów szacowano na ok. 3,5 mln zł) oraz zaplanowanych wcześniej wydatków remontowych.

(akta kontroli str. 27-30,344)

Uczelnia nie określała w swojej Strategii mierników i wskaźników finansowych. W związku z tym, nie jest możliwe określenie stopnia ich realizacji a także wpływu wyniku finansowego na stopień ich realizacji.

(akta kontroli str. 572-580 plik 104)

Kwestor Uczelni wskazał, że w perspektywie krótkoterminowej realizacja niektórych celów²¹ została tymczasowo zachwiana, oraz że zakłada się, że w 2021 r., po odmrożeniu gospodarki i przywróceniu wpływów z tytułu przychodów własnych, budżet Uczelni będzie zrównoważony.

(akta kontroli str. 344)

- 3.5. W okresie objętym kontrolą Uczelnia otrzymała następujące kwoty dotacji i subwencji:

- 2018 r.: dotacje w wys. 46 597,5 tys. zł, w tym dotacja podmiotowa na zadania związane z kształceniem studentów (dotacja podstawowa) w wysokości 36 493,1 tys. zł, dotacje celowe w wys. 223,7 tys. zł. oraz pozostałe dotacje podmiotowe w wys. 9 880,7 tys. zł;
- 2019 r.: subwencja na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego w wysokości 47 918,7 tys. zł oraz dotacje podmiotowe w wys. 2 968,3 tys. zł (razem 50 887 tys. zł);
- 2020 r. (do końca III kwartału): subwencja na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego w wysokości 45 395,8 tys. zł (do 30 września przekazano 33 887,9 tys. zł) oraz dotacje podmiotowe w wys. 6 180,7 tys. zł (do 30 września przekazano 3 273,4 tys. zł).

²¹ Cel 1: Likwidacja deficytu budżetowego, działanie 1: Zwiększenie dochodów Uczelni poprzez wzmoczenie sprzedaży usług. Cel 3: Zabezpieczenie długofalowych potrzeb ekonomicznych Uczelni, działanie 1: Tworzenie oszczędności, rezerw finansowych, majątku czy kapitału, czyli aktywów, które będą generować dochody. Cel 4: Zmniejszenie uzależnienia finansowego od środków z MNiSW, działanie 1: Poszukiwanie nowych źródeł wpływów finansowych.

Subwencja na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego w 2019 r. w wysokości 47 918,7 tys. zł stanowiła 102,8 % kwoty dotacji przyznanych Uczelni w 2018 r. (46 597,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 346,367-369)

W latach 2018-2020 Uczelnia nie pozyskiwała środków przeznaczonych na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego z innych źródeł, niż środki z MNiSW.

(akta kontroli str. 346)

Kwestor wyjaśnił, że ze względu na trudną sytuację finansową (spowodowaną m.in. zmianą sposobu wyliczania dotacji) powstałą w latach ubiegłych Uczelnia prowadziła gospodarkę finansową w sposób scentralizowany. Uczelnia nie dokonywała podziału subwencji na poszczególne jednostki lecz wydzielała środki finansowe na poszczególne zadania i wydatki według rodzaju w kwotach wynikających z planów rzeczowo-finansowych oraz planów robót inwestycyjnych. Ostateczne decyzje w zakresie zasadności, celowości i wysokości wydatkowanych środków podejmowane były na bieżąco, w zależności od sytuacji finansowej, przy udziale Rektora, Kanclerza i Kwestora. Uczelnia na bieżąco monitorowała płynność finansową i w razie konieczności przesuwiała realizację niektórych zadań na termin późniejszy. W szczególności zabezpieczano środki na wynagrodzenia i ich pochodne oraz na bieżące utrzymanie Uczelni a także na proces dydaktyczny i badania naukowe, remonty i roboty inwestycyjne. Kwestor wskazał także, że Uczelnia przygotowuje się do zdecentralizowanego modelu zarządzania i obecnie jest na etapie wdrażania systemu finansowego w zakresie budżetowania i controllingu. Po jego wdrożeniu planuje się stopniowo wprowadzać decentralizację kosztów w Uczelni.

(akta kontroli str. 27-30)

Środki z subwencji przyznawanej przez MNiSW, zgodnie z art. 407 ust. 1 UPSWiN, gromadzone były na wydzielonym rachunku bankowym prowadzonym przez BGK.

(akta kontroli str. 346)

W latach 2019 i 2020²² Uczelnia przeznaczyła na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi odpowiednio: 35 458,8 tys. zł (74% środków subwencji) oraz 26 973,5 tys. zł (79,6% środków subwencji); na wynagrodzenia bezosobowe wraz z pochodnymi odpowiednio: 839 tys. zł (1,8% środków subwencji) oraz 492,3 tys. zł (1,5% środków subwencji).

(akta kontroli str. 368-369,599,797-798)

Wysokość minimalnego miesięcznego zasadniczego wynagrodzenia brutto nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach badawczo-dydaktycznych, badawczych i dydaktycznych w roku akademickim 2019/2020 była zgodna z art.137 UPSWiN. Wynagrodzenie dla danego stanowiska było zróżnicowane w grupach stanowisk akademickich. Miesięczne zasadnicze wynagrodzenie brutto na stanowisku profesora zwyczajnego wynosiło od 6410 do 16 288 zł; profesora uczelni od 5 350 zł do 9 2017 zł, adiunkta ze stopniem doktora 4 680 zł do 5 200 zł, asystenta i pozostałych ze stopniem magistra lub doktora od 3 205 zł do 4 020 zł.

(akta kontroli str.33,620-623)

3.6. W latach 2018-2020 Uczelnia nie otrzymywała dotacji celowych na zadania inwestycyjne.

Z tytułu dotacji podmiotowej na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich, lub

²² Za okres styczeń-wrzesień 2020 r.

prowadzeniu działalności naukowej Uczelni przyznano: w 2018 r. – 54,7 tys. zł, w 2019 r. – 78,1 tys. zł, w 2020 r. – 65,5 tys. zł. Faktycznie na rachunek Uczelni wpłynęło: w 2018 r. – 54,7 tys. zł, w 2019 r. – 78,1 tys. zł, w 2020 r. (do końca III kwartału) – 52,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 157,159)

Dotację wykorzystano w wysokościach: w 2018 r. – 54,7 tys. zł, w 2019 r. – 69,8 tys. zł, w 2020 r. (do końca III kwartału) – 63,7 tys. zł (w tym środki niewykorzystane w 2019 r. w wys. 8,3 tys. zł oraz środki własne Uczelni w wys. 3,2 tys. zł). Środki niewykorzystane w 2019 r. pozostały do wykorzystania w 2020 r.

(akta kontroli str. 157,342-343,353-357)

Uczelnia nie wprowadziła uregulowań wewnętrznych dotyczących zakresu zadań, na jakie można wydatkować środki dotacji na zadania związane ze stwarzaniem niepełnosprawnym studentom i doktorantom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia.

(akta kontroli str. 178)

Środki dotacji wykorzystywano na cele związane ze stwarzaniem niepełnosprawnym studentom i doktorantom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia, w tym: dostęp do elektronicznych wersji publikacji i baz danych, zakup sprzętu komputerowego do Biblioteki Głównej i na potrzeby Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, zakup oprogramowania służącego niepełnosprawnym, zakup wózków inwalidzkich.

(akta kontroli str. 353-357)

Z przedmiotowych środków sfinansowano także zakup 4 szt. ekranów wraz z okablowaniem i montażem dla Działu Eksploatacji i Obsługi Obiektów Sportowych za kwotę 7,6 tys. zł w 2018 r.

(akta kontroli str. 460-464)

Rektor wyjaśnił, że ekrany zakupiono na potrzeby dydaktyczne. Było to zgodne z otrzymaną informacją MNiSW w zakresie wykorzystania dotacji podmiotowej.

(akta kontroli str. 411-412,418)

Ponadto z przedmiotowych środków sfinansowano zakupy sprzętu fotograficznego, elektronicznego i do rejestracji wizualnej dla Koła Studenckiego AWF Channel za łączną kwotę 4,8 tys. zł w 2018 r., 3,4 tys. zł w 2019 r. i 11,2 tys. zł w 2020 r. Szerzej kwestię tą omówiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.428-459)

Uczelnia otrzymała dotację podmiotową przeznaczoną na finansowanie zwiększenia stypendiów doktoranckich dla nie więcej niż 30% najlepszych doktorantów uczelni. Liczba doktorantów na Uczelni wynosiła:

- w 2018/2019 (na 30 listopada 2018 r.) – 95 osób (w tym 26 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 27,4%), w tym: na Wydziale Wychowania Fizycznego i Sportu (WWFiS) - 72 osoby (w tym 20 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 27,8%); na Wydziale Rehabilitacji Ruchowej (WRR) - 23 osoby (w tym 6 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 26,1%);
- w 2019/2020 (na 16 grudnia 2019 r.) – 65 osób (w tym 21 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 32,3%), w tym: na WWFiS – 46 osób (w tym 14 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 30,4%), na WRR – 19 osób (w tym 7 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 36,8%);
- w 2020/2021 (na 16 listopada 2020 r.) – 48 osób (w tym 15 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 31,3%), w tym: na WWFiS – 29 osób

(w tym 9 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 31%), na WRR – 19 osób (w tym 6 osób którym przyznano stypendium projakościowe, tj. 31,6%).

(akta kontroli str. 189-208)

Rektor wyjaśnił że przyznanie stypendiów projakościowych większemu odsetkowi doktorantów niż 30% ich liczby wynikało z zaokrąglenia do pełnych wartości liczby osób na poszczególnych latach, którym przyznano te stypendia.

(akta kontroli str. 527-528)

Zasady doboru doktorantów (jednolite dla całej uczelni) wynikały z regulaminów wprowadzonych przez Rektora AWF²³. Kryteriami przyznania stypendium projakościowego (dla najlepszych doktorantów) do 2019 r. były:

- dla doktorantów I roku – osiągnięcia doktoranta w postępowaniu rekrutacyjnym na studia doktoranckie,
- dla doktorantów II roku i kolejnych lat – średnia ocen za poprzedni rok akademicki, udokumentowane osiągnięcia naukowe (w tym publikacje w książkach i czasopismach), czynny udział w konferencjach naukowych, wykazanie się działalnością popularyzatorską treści naukowych, czynny udział w naukowym projekcie badawczym, osiągnięcia sportowe, uczestnictwo w organizacji konferencji naukowych, reprezentacja środowiska doktorantów AWF w pozauczelnianych strukturach doktoranckich, uczestnictwo w inicjatywach organizowanych przez URSD²⁴, zaangażowanie w prace redakcyjne czasopism naukowych, opieka nad magistrantem lub licencjatem, szczególne wyróżnienie się w pracy dydaktycznej, postęp w przygotowaniu rozprawy doktorskiej,

a od 1 października 2019 r.: średnia ocen za poprzedni rok akademicki (co najmniej 4,5), udokumentowane osiągnięcia naukowe (w tym publikacje w książkach i czasopismach), czynny udział w konferencjach naukowych, wykazanie się działalnością popularyzatorską treści naukowych, szczególne wyróżnienie się w pracy dydaktycznej, postęp w przygotowaniu rozprawy doktorskiej.

(akta kontroli str. 572-580 pliki 71-73)

Wyboru doktorantów którym przyznano stypendium projakościowe dokonano na podstawie ww. kryteriów.

(akta kontroli str. 572-580 pliki 66-73)

Stypendia przyznawano decyzjami Rektora na okres roku (od 1 października do 30 września). Wysokość stypendium projakościowego wynosiła 1 tys. zł w roku akademickim 2018/2019 i 2019/2020 oraz 1,2 tys. zł w roku akademickim 2020/2021.

(akta kontroli str. 209-341)

3.7. Uczelnia realizowała projekt pn. „Zwiększenie potencjału badawczego AWF w Krakowie w obszarze nauk o kulturze fizycznej” ze środków Ministra, w ramach programu RID. Uczelnia zawarła 18 grudnia 2018 r. umowę określającą warunki realizacji, finansowania oraz rozliczania ww. projektu. Zgodnie z umową, przyznano środki w wys. 11 919,9 tys. zł, w tym: w 2019 r. – 2 977,5 tys. zł, w 2020 r. – 2 993,6 tys. zł, w 2021 r. – 2 999,6 tys. zł, w 2022 r. – 2 949,2 tys. zł. Termin realizacji ustalono na: od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 370-386)

²³ Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 20/2012 Rektora AWF z 1 czerwca 2012 r., zmieniony zarządzeniem nr 19/2016 Rektora AWF z 27 czerwca 2016 r., załącznik nr 1 do zarządzenia nr 27/2019 Rektora AWF z 25 września 2019 r.

²⁴ Uczelniana Rada Samorządu Doktorantów.

Celem głównym projektu było stworzenie na Uczelni wiodącego ośrodka naukowo-badawczego w regionie w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie nauk o kulturze fizycznej. Na ww. cel główny składało się siedem celów szczegółowych

(akta kontroli str. 185,374,381,476-506)

W 2019 r. poniesiono koszty związane z realizacją projektu, na poszczególne zadania, w wysokości 2 146,6 tys. zł:

- Rozwój CLNB – 1 880,1 tys. zł,
- Zakup literatury i dostępu do specjalistycznych baz danych związanych z prowadzonymi badaniami – 27,2 tys. zł,
- Wymiana doświadczeń naukowych poprzez zwiększenie mobilności – wymiana kadry naukowo-badawczej i rozszerzanie współpracy w ramach zespołów badawczych z naukowcami z zagranicy i z przedsiębiorcami – 25,5 tys. zł,
- Przeprowadzenie badań naukowych w ramach nowozdefiniowanych obszarów badawczych w projekcie – 122,5 tys. zł,
- Upowszechnianie wyników badań w czasopismach naukowych i na konferencjach/seminariach – 71,1 tys. zł,
- Wsparcie czasopism wydawanych na uczelni – 20,2 tys. zł.

Ww. kwoty obejmowały koszty pośrednie (wyliczane ryczałtem). Do przedmiotowych kosztów pośrednich projektu, bez zaliczenia do któregośkolwiek z ww. zadań projektu zaliczono zakupy w kwocie 12,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 395-396,476-492)

W 2020 r. (do końca III kwartału) poniesiono koszty związane z realizacją projektu w wysokości 1 802,7 tys. zł:

- Rozwój CLNB – 921,7 tys. zł,
- Zakup literatury i dostępu do specjalistycznych baz danych związanych z prowadzonymi badaniami – 21,7 tys. zł,
- Wymiana doświadczeń naukowych poprzez zwiększenie mobilności – wymiana kadry naukowo-badawczej i rozszerzanie współpracy w ramach zespołów badawczych z naukowcami z zagranicy i z przedsiębiorcami – 1,1 tys. zł,
- Przeprowadzenie badań naukowych w ramach nowozdefiniowanych obszarów badawczych w projekcie – 72,5 tys. zł,
- Upowszechnianie wyników badań w czasopismach naukowych i na konferencjach/seminariach – 50,9 tys. zł,
- Wsparcie czasopism wydawanych na uczelni – 14,9 tys. zł.

Ww. kwoty obejmowały koszty pośrednie (wyliczane ryczałtem). Do kosztów pośrednich projektu, bez zaliczenia do któregośkolwiek z ww. zadań projektu zaliczono zakup w kwocie 2,3 tys. zł²⁵.

(akta kontroli str. 405,492-506)

W zakresie zakupów dokonanych ze środków RID Rektor wyjaśnił, że:

- *ekspres do kawy został zakupiony do biura obsługującego projekt RID oraz CLNB, w którym w ramach realizacji projektu odbywają się liczne spotkania, narady i konsultacje w ramach podpisywania listów intencyjnych o współpracy naukowej z uczelniami lub firmami zewnętrznymi, nawiązywania współpracy z naukowcami zagranicznymi, przeprowadzania certyfikacji CLNB itp. Zakupu dokonano celem zapewnienia organizacji tych spotkań i rozliczono w ramach kosztów pośrednich RID. Koszty pośrednie obejmowały m.in. koszty zarządzania projektem i koszty obsługi administracyjno-finansowej projektu, oraz inne tego typu wydatki.*

²⁵ Poz. ZAK/0102/02/2020 – zakup ekspresu do kawy za 2 275,50 zł.

- mata grzewcza do łóżka wodnego została zakupiona w celu realizacji badań naukowych i terapii osób z głębokimi i sprzężonymi niepełnosprawnościami metodą Snoezelen. Łóżko wodne z matą grzewczą jest podstawowym przyrządem wykorzystywanym do terapii pacjentów oraz badań mających na celu opracowanie skutecznych terapii. Serwis i utrzymanie sprawności urządzenia było kluczowe dla prowadzonych badań naukowych i terapii, stąd zakup został sfinansowany ze środków RID, w ramach zadania nr 1 – Rozwój CLNB.

(akta kontroli str. 374,412-413,422-427)

Koszty poniesione w latach 2019-2020 (do końca III kwartału) w ramach przedmiotowego projektu zostały poniesione w okresie jego realizacji, były niezbędne do jego realizacji i osiągnięcia jego rezultatów, były powiązane z działaniami określonymi w opisie projektu, oraz były udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji projektu. Do kosztów doliczono koszty pośrednie projektu w wys. 10% kosztów bezpośrednich. Wykonanie kosztów wyniosło: w 2019 r. 72,1% kosztów przewidzianych w kosztorysie na 2019 r. a do 30 września 2020 r. 36,2% kosztów przewidzianych w kosztorysie na 2020 r.

(akta kontroli str. 381,395-396,405,476-506)

Kierownik Działu Nauki i Wydawnictw wyjaśniła że: ww. poziom wykonania kosztów do końca III kwartału 2020 r. wynikał z faktu, iż największe wydatki projektu w 2020 r. (w ramach zadania nr 1) były realizowane w ostatnim kwartale roku, zatem nie zostały uwzględnione w danych za III kwartały 2020 r. Ponadto Kierownik Działu Nauki i Wydawnictw wyjaśniła, że w wyniku pandemii pozostałe zadania (w tym badania naukowe, organizacja konferencji naukowych i seminarium, wyjazdy na staże i konferencje naukowe, wizyty naukowców z zagranicznych ośrodków) zostały wstrzymane lub ograniczone do niezbędnego minimum. W związku z tą sytuacją podpisano z Ministerstwem aneks do umowy dotyczący przekazania niewykorzystanych środków w projekcie na kolejne lata.

(akta kontroli str. 507-508)

- 3.8. W Uczelni poniesiono w 2020 r. dodatkowe koszty związane z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS CoV-2 w łącznej wysokości 136,1 tys. zł. Największe środki przeznaczono na zakup sprzętu, akcesoriów i narzędzi na potrzeby nauczania i pracy zdalnej oraz służących do organizacji wideokonferencji (59,5 tys. zł) oraz na zakup środków dezynfekcyjnych i ochrony osobistej (31,9 tys. zł), pozostałe wydatki (44,7 tys. zł). Dodatkowe wydatki w okresie I-X 2020 na usługi pocztowe wyniosły 20 tys. zł, ze względu na zmianę sposobu doręczania korespondencji, w szczególności przeznaczonej dla studentów z uwagi na zdalny system nauki. Do końca 2020 r. Uczelnia zaplanowała zakupy sprzętu komputerowego na potrzeby pracy zdalnej w kwocie 105,8 tys. zł

(akta kontroli str.26, 31-32)

- 3.9. Sprawozdania finansowe Uczelni za 2018 i 2019 r. były poddane badaniom przez biegłego rewidenta działającego w imieniu firmy audytorskiej. W wyniku badań biegły rewident wydał opinię, że sprawozdania finansowe przedstawiały rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Uczelni oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych, były zgodne co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa oraz statutem Uczelni, zostały sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy o rachunkowości. Zakres badania nie obejmował zapewnienia co do przyszłej rentowności Uczelni ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Rektora. W sprawozdaniach nie zawarto zaleceń lub rekomendacji.

(akta kontroli str. 30,572-589)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Uczelnia wydatkowała środki finansowe w wysokości 19,4 tys. zł z dotacji podmiotowej na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich, lub prowadzeniu działalności naukowej na zakupy niezwiązane bezpośrednio z przeznaczeniem i charakterem dotacji, o którym mowa w art. 365 pkt 6 UPSWiN. Ze środków dotacji, co podkreślał Minister w wytycznych²⁶, mogły być finansowane wydatki i koszty bezpośrednio związane z zapewnieniem osobom z niepełnosprawnościami warunków udziału m.in. w procesie kształcenia.

Ze środków dotacji Uczelnia dokonała zakupu sprzętu fotograficznego, elektronicznego i do rejestracji wizualnej:

- faktura nr 14034/12/2018 na 4 670,01 zł z tyt. zakupu obiektywu, gimbala, lampy diodowej, blendy, akumulatorów, ładowarek i statywu,
- faktura nr FAV/4263 na 1 413,99 zł z tyt. zakupu dysków i mikrofonu (w tym z dotacji 108,12 zł),
- faktura nr FA/6975/2019/MAGKR/KVAT na 1 899,12 zł z tyt. zakupu mikrofonów, miksera audio i kolumny aktywnej,
- faktura nr FA/6976/2019/MAGKR/KVAT na 4 199,22 zł z tyt. zakupu drona, rejestratora cyfrowego, kamery sportowej i mikrofonu krawatowego (w tym z dotacji zakupiono rejestrator cyfrowy, kamerę sportową i mikrofon krawatowy za 999,22 zł),
- faktura nr FA/6974/2019/MAGKR/KVAT na 14 199,12 zł z tyt. zakupu aparatu fotograficznego, obiektywu, pilota do aparatu, lampy błyskowej i konwertera do obiektywu (w tym z dotacji zakupiono lampę błyskową za 500,12 zł),
- faktura nr 56/01/2020 na 7 338,77 zł (w tym z dotacji 6 839 zł) z tyt. zakupu komputera i monitora,
- faktura nr 88/01/2020 na 4 378,80 zł z tyt. zakupu programu Adobe Creative Cloud.

Przedmiotowych zakupów dokonano dla Koła Studenckiego AWF Channel . Łączna kwotę tych wydatków wyniosła 4,8 tys. zł w 2018 r., 3,4 tys. zł w 2019 r. i 11,2 tys. zł w 2020 r., tj. razem 19,4 tys. zł. Zatwierdzenia do wypłaty dokonał były Kanclerz Uczelni.

(akta kontroli str. 178, 428-459,548-549,558-571)

Problematyka związana z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków udziału w procesie przyjmowania na studia, kształcenia i prowadzenia działalności naukowej nie należała do celów i zadań koła .

(akta kontroli str. 536-547)

Rektor wyjaśnił, że członkowie koła w swej działalności na rzecz społeczności akademickiej zajmują się m.in. szkoleniem i instruktazem studentów z wykorzystywania w procesie kształcenia nowych technologii, w tym obsługi sprzętu multimedialnego, który jest do dyspozycji i może być wypożyczany studentom niepełnosprawnym. Członkowie Koła, wśród których bywają także osoby niepełnosprawne, mają bogatą wiedzę na temat multimedii i dzielą się nią z innymi. Ponadto Rektor wskazał, że stworzone ułatwienia polegające na

²⁶ <https://konstytucjadlanauki.gov.pl/dotacja-na-wsparcie-procesu-ksztalcenia-i-prowadzenia-badan-dla-osob-z-niepelnosprawnosciami> (dostęp: 17 grudnia 2020 r.).

dostępności do ww. sprzętu dla osób niepełnosprawnych otworzyły nowe możliwości w zakresie wykorzystania nowoczesnych narzędzi poprzez rejestrację zajęć i ich odtwarzanie. Dzięki doposażeniu Uczelni w ten sprzęt zasięg i łatwość dostępu do treści multimedialnych została zwiększona.

(akta kontroli str. 410-411)

Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych wyjaśnił, że członkami Koła w poszczególnych latach były 1-2 osoby niepełnosprawne, na podstawie ustnych ustaleń zakupiony sprzęt był dostępny dla wszystkich studentów, sprzęt pozostawał w zarządzie pracownika Uczelni, nie była prowadzona ewidencja wykorzystania sprzętu zakupionego na potrzeby Koła (w tym przez osoby niepełnosprawne). W odpowiedzi na pytanie o stworzone ułatwienia w dostępności do korzystania z przedmiotowego sprzętu przez osoby niepełnosprawne, Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych wskazał, że rozmawiał o tym z Przewodniczącym Koła i osoby te mają priorytet w dostępie do tego sprzętu.

(akta kontroli str. 509-511)

Opiekun Koła Studenckiego AWF Channel wyjaśnił, że w Kole jest obecnie 30 osób, w tym 2 niepełnosprawne, osoby korzystające ze sprzętu korzystały z niego w Kole albo pobierali podpisując rewers, który był niszczone po zwrocie sprzętu. Opiekun Koła nie był w stanie wskazać ilości wszystkich wydarzeń, w których wykorzystano zakupiony sprzęt, w tym wydarzeń związanych z osobami niepełnosprawnymi, oraz wskazał 4 takie przykładowe wydarzenia. Informacja o dostępności sprzętu dla osób niepełnosprawnych był przekazywana bezpośrednio tym osobom.

(akta kontroli str. 512-514)

W ocenie NIK z racji małego odsetka osób niepełnosprawnych w Kole oraz braku udokumentowania korzystania z zakupionego sprzętu przez takie osoby, biorąc pod uwagę, że część faktur była finansowana ze środków dotacji w 100%, brak było bezpośredniego powiązania przedmiotowych zakupów z procesem rekrutacji, kształcenia i prowadzenia działalności naukowej przez osoby niepełnosprawne. Kontrolowana jednostka w żaden sposób nie udokumentowała wykorzystania przedmiotowego sprzętu przez osoby niepełnosprawne lub na ich rzecz. W związku z powyższym, zakup przedmiotowego sprzętu ze środków dotacji na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich, lub prowadzeniu działalności naukowej nie był bezpośrednio związany z przeznaczeniem i charakterem dotacji, o którym mowa w art. 365 pkt 6 UPSWiN.

Zgodnie z art. 169 ust. 4 w związku z art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁷ zwrotowi do budżetu państwa podlega ta część dotacji, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że działalność Uczelni w zakresie wydatkowania środków publicznych była co do zasady było prawidłowa, jednakże wystąpiła nieprawidłowość związana z przeznaczeniem środków finansowych z dotacji podmiotowej na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich, lub prowadzeniu działalności naukowej w kwocie 19,4 tys. zł na zakupy niezwiązane bezpośrednio z jej przeznaczeniem i charakterem.

W zakresie sporządzania planów rzeczowo-finansowych, gromadzenia środków z dotacji i subwencji, wydatkowania i rozliczania środków z tytułu dotacji

²⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.

podmiotowej na zwiększenie stypendiów doktoranckich, wydatkowania dodatkowych środków finansowych w ramach ministerialnego programu RID oraz poddawania badaniu sprawozdań finansowych Uczelni przez biegłego rewidenta NIK ocenia działalność Uczelni pozytywnie.

IV. Uwagi i wnioski

- Uwaga W związku z niniejszą kontrolą Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:
1. podjęcie działań w celu zdefiniowania w nowo opracowywanej strategii rozwoju Uczelni wskaźników oraz mierników realizacji celów, a także nakładów finansowych niezbędnych do osiągnięcia celów oraz efektów;
 2. dokonanie weryfikacji rozliczeń i dokonanie zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem na zakup sprzętu dla Koła Studenckiego AWF Channel.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, grudnia 2020 r.

Kontrolerzy

Monika Różańska
Główny specjalista kontroli
państwowej

Andrzej Salwiński
Starszy inspektor kontroli państwowej

